

KÄNSELSPRÖTET

Föreningen Finlands

Dövblindarf

November – december/2002

God jul och gott nytt år!

Innehåll:

Fem frågor.....	2
Ledaren – Jul år 2002:	
T. Pikkujämsä.....	3
Julfirandet i Åvik: R. Karisaari....	4
Servicecentret Åvik:	
R. Karisaari.....	6
Lättlagad julmat: K. Pyykkö.....	7
Årsmötet i Vanda: K. Pyykkö.....	8
FN verkar för tolerans:	
K. Pyykkö.....	11
Funktionell och interaktiv tolkning:	
R. Lahtinen.....	12
Ett tips: användning av kameran vid orientering: R. Lahtinen.....	12
Fingeralfabetet från hand till hand på ett nytt sätt: M. Autio.....	14
Resa in i musikens värld:	
A. Mikkola.....	15
Semesterstämningar från sommarens Kroatienresa:	
S. Kamppinen.....	16
I de stora äventyrarnas fotspår: M. Avila.....	18
Dikt: Julens klockor:	
H. Nieminen.....	20

Fem frågor:

1. I anledning av vem firas Annandag jul?
2. Vad är Pyrrhula pyrrhula?
3. När sjungs Hosianna?
4. I vilken kommun befinner sig Korvatunturi? Hur högt är det?
5. Vad är rasism?

Svar:

1. Annandag jul eller Stefanidagen är helgad åt den Helige Stefanus (Staffan) Han var den första kristna martyren. Han bad för dem som stenade honom: "Herre tillräkna dem inte denna synd!" (Apg. 7:60) Stefanus är också hästarnas beskyddare. Därför har det blivit tradition att åka med häst och släde denna dag.
2. Det är domherre på latin.
3. Hosianna sjungs bara på första advent. Psalmen har tonsatts av tysken Georg Joseph Vogler som var hovkompositör. Den framfördes första gången på 1700-talet. Det blev tradition att sjunga den på 1800-talet.
4. Korvatunturi ligger i Savukoski kommun alldeles vid östgränsen. Berget är 473 m högt.
5. Rasism är diskriminering på grund av en människas ursprung. Det är det samma som främlingshat. En rasist fruktar utlänningar och olikheter. ■

Jul år 2002!

Julen, fridens högtid närmar sig. Dagens stressade människor skulle må bra av att stanna upp och fundera över julens djupaste innebörd. Händelserna för 2002 år sedan har inverkat på vår kultur och vårt julfirande.

”Från himmels höjd jag kommen är” - den versraden hör oförglömligt ihop med barndomens julminnen från skolans julfester. Hur spännande var det inte att vakna tidigt och delta i julfesten som började redan klockan sju.

Betyget som delades ut i samband med julfesten ökade spänningen ytterligare. Om betyget hade blivit sämre fanns risken att julbocken hade med sig ris i stället för klappar på julaftonen. Det var mycket att fundera på för en liten skolelev. I minnet finns också godispåsen innehållande ett rödkindat doftande äpple, en julbulle och karameller.

Fastän världen har förändrats en hel del under decenniernas lopp, förbin-

der vi ändå ordet ”jul” med värme och doften av pepparkakor, skinka och ljus. En del vill gärna fly undan julstres- sen t.ex. till värme och sol under den mörkaste tiden. Men kan man uppleva en riktig jul någon annanstans än i Finland med snö och kyla? Julstämning kan var och en skapa i sitt sinne, var som helst. Julen kräver inte nödvändigtvis yttre ramar, inte färgprakt, inte stök. Det krävs bara att man med ett öppet sinne blir stilla inför julfirandet och att man finner harmoniska julminnen.

Julen är en brytningstid på många sätt. Det värsta mörkret är snart förbi. Dagarna blir längre. Hoppet om en annalkande vår infinner sig. Man känner sig piggare vid blotta tanken. Vad skall det nya året föra med sig? Till all tur vet vi det inte i förväg.

Låt oss bli stilla inför julen!

Terhi Pikkujämsä

Ledande distriktssekreterare/
Vice verksamhetsledare■

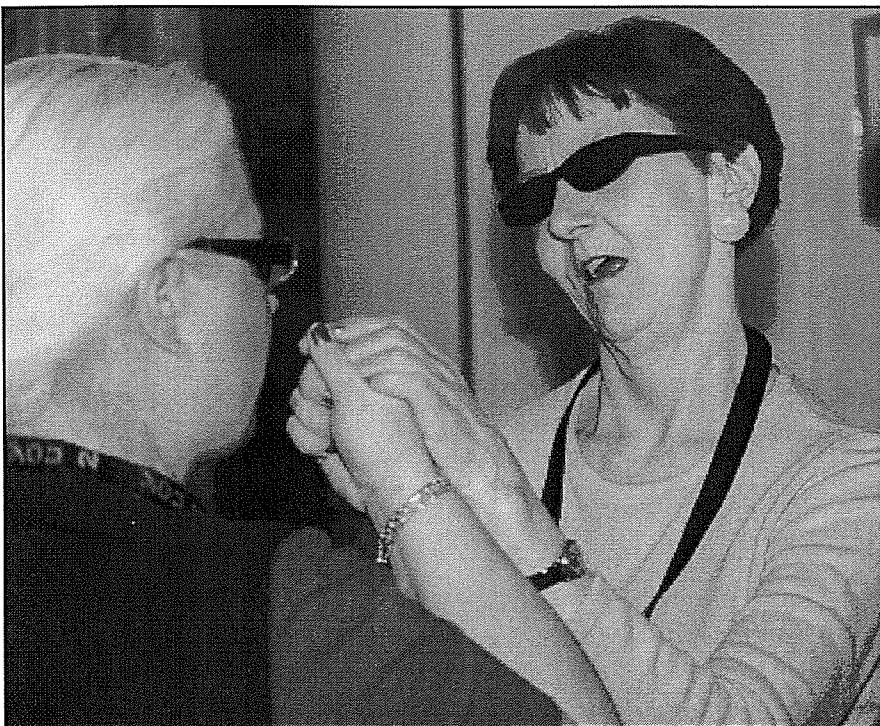
Julfirandet i Åvik

Text och bild: Raili Karisaari

November närmade sig sitt slut när redaktören besökte Servicecentret i Åvik, Hyvinge. På Servicecentralen höll man som bäst på med förberedelserna för lillajulfesten följande dag. Julgranen var redan färdigt prydd i festsalen. På scenen hade man ställt upp en krubba som föreställde Jesusbarnets födelse. Jesusbarnet låg inlindat på en bädd av strå. Den ansvariga föreståndaren berättade att man ännu höll festsalen stängd för klienterna. Hela härligheten skulle avslöjas först litet före festen.

Julförberedelserna på Åvik påbörjas redan i oktober med plantering av julblomster. Samtidigt börjar gruppen "Levnadskonst" (Elämäntaito) göra julkort och julprydnader. När kortpacken är tillräckligt stor samlas alla invånare för att skriva julhälsningar till sina närmaste. Ljus och glögg inspirerar och skapar stämning.

Under jultiden har vi traditionellt företagit utfärder till olika mål, berättar Raili Tuomi. I år far vi till Hyvinge Landsbygdsinstitut. Det ligger rätt

På bilden samtalar en av de anställda Mia (till vänster) med Riitta om morgondagens lillajulfest.

Huvudbyggnaden i Åvik.

nära Åvik, så att också de klienter som är i sämre skick kan följa med. Utfärden sker i skymningen. I närheten av institutet finns en grillplats som står till hyvingebornas förfogande. Där tänder vi en brasa, dricker kaffe och berättar historier i kvällsbrasans sken. Vi tänder ljus och marschaller i snön för att skapa julstämning. Vi har också planerat en färd till Jyllandet i Mäntsäla.

Ända från första advent har man känt förväntningar inför julen. Vi bakar pepparkakor tillsammans, gör julklappsuppköp och övar julprogram. Julgudstjänsten på teckenspråk förrättas i år av servicecentralens dövräbste Elina Jokipaltio. Den äger rum den 22 december.

Julfred

På julaftonens förmiddag bringar Hyvinge församling den traditionella julhälsningen. Hälsningen framförs endera av någon av församlingsprästerna eller medarbetarna. Efter hälsningen uppträder Hyvinge folkdansgrupp, åtta till tio personer. Den här traditionen går så långt som

30 år tillbaka i tiden. Vi samlas för att höra julfreden förkunnas klockan 12 från Åbo domkyrka i tv eller radion. Förkunnelsen tolkas till teckenspråk.

Därefter samlas man till en gemensam julmiddag. Efter måltiden brukar innevånarna och personalen framföra ett gemensamt julprogram. På julaftonen minns vi också de avlidna, besöker gravgården och tänder minnesljus. Juldagen och Annandag jul tillbringas klienterna stillsamt i varandras sällskap eller ensamma. Ibland har vi föranställt en åktur på Annandag jul, men inte i år.

Världens bästa plats

Enligt Riitta Heiskanen som bor i huset är det trevligt när det blir jul. Hon minns sina närmaste med gåvor och kort. I och för lillajulfesten har hon köpt en ny vacker dräkt. I morgon anlägger hon ännu rött nagellack och skimrande läppstift. Riitta framför på fes-

ten två sånger som hon har övat på flitigt.

Riitta kommer från Jäppilä, nära Piek-sämäki. Hon flyttade till Åvik för 13 år sedan. Riitta har varit sjuklig ända från barndomen. Synen försvagades redan i skriftskolåldern. Nu har synen och hörseln försvunnit nästan helt. Hon kommunicerar genom tecken från hand till hand.

Riitta säger att hon trivs bra i Åvik. – Världens bästa plats, konstaterar hon. Här finner hon samtalspartner och hjälp finns att tillgå alltid när det behövs. Det finns trevlig sysselsättning; hon deltar bl.a. i arbetsverksamheten och i pyssel under verksamhetsdagarna. Hon idkar också gärna friluftsliv. Man kan röra sig tryggt också ensam på Åviks gårdsplan.

I Riittas romantiskt inredda rum finns många små minnessaker och vackra volanggardiner. På väggen finns det fotografier; på ett av dem tecknar Riitta tillsammans med socialarbetaren Ritva. Mitt på golvet står en stor grön länstol. Där är det skönt att sitta och läsa punktskrift. Böckerna beställer hon från de Blindas bibliotek Celia. ■

Servicecentret Åvik

Raili Karisaari

Servicecentret Åvik ligger i Hyvinge mitt i en landsbygdsidyll, ungefär fem kilometer från Hyvinge centrum.

Åvik är den äldsta verksamhetsplatsen för de Dövas Servicestiftelse. Det grundades år 1911. Först fungerade det som en skola för döva flickor. Fyra år senare fick skolan sällskap av ett åldningshem för döva kvinnor. Deras verksamhet upprätthölls av de Dövstummas Stödförenings Helsingfors-krets. Nu fortsätter de Dövas Servicecenter det hjälparbete som påbörjades år 1897.

Åvik erbjuder boendetjänster och andra tjänster för döva och dövblinda i olika ålder i en teckenspråkig miljö. Innevånarna är indelade i fyra olika grupper: Stöd- och verksamhetsgruppen, Omsorgsgruppen, Levnadskonstgruppen och Annasögagruppen. Åvik har nu inalles 60 innevånare, vilkas medelålder är ungefär 67 år. Den äldsta är 101 och den yngsta 20 år. ■

Lättagad julmat

Katri Pyykkö

På det finländska julbordet finner man oftast skinka, sillsallad, morots- och potatislåda, lutfisk, gravad och rökt fisk och många andra rätter.

Det traditionella julbordet ser nästan lika ut i olika delar av Finland, men man kan också pröva andra länders julmat. Kalkon har gjort intrång också i Finland på senare tid. I stället för en hel kalkon eller skinka kan man köpa en kalkonrulle, som steks saftig i ugnen. Den är lätt att tillreda. En liten kalkonrulle kan också vara ett lätt alternativ tillsammans med en traditionell stor skinka.

Tillredning av kalkonrullen

Tag ut rullen ur kylan en timme före stekningen. Avlägsna plasten och lägg rullen i en stekform. Stek rullen i 125 – 175 grader tills stekvakten hoppar upp. Man kan också beräkna stektiden: ungefär 1,5 – 2,5 timme per kilo. Om man har en liten stek och hög temperatur är tiden 1,5 timme, om steken är stor och temperaturen låg är stektiden högst 2,5 timme per kilo. Om du sticker en stek-

termometer i rullen är steken färdig när innertemperaturen visar på 75 – 79 grader. Steken lindas in i en aluminiumfolie när den tagits ut ur ugnen.

En god skinka eller kalkon kräver också en god sås. Numera får man också köpa färdig sås i affären. Värm upp såsen enligt bruksanvisningen. Till kalkonen passar apelsinklyftor och olika bärgeléer så som svartvinbärs-gelé eller tranbärs-gelé.

Sillen är ett måste. Den serveras alltid med potatis.

Lätt lingonsill

(recept Pirkka 12/2002)

1 burk kryddsill (580 gram)
2 dl frusna lingon
1 stor röd lök

Lägg sillen med spadet i en stor skål. Skala rödlöken och skär den i tunna skivor. Blanda i lökringarna och de frusna lingonen. Låt allt dra i kylskåpet till följande dag.

Ofta behövs det någon alkoholdryck som smaksättning i maten: mousse av vit choklad behöver apelsinlikör, Coq au vin (tupp i vin) kan omöjligt lagas utan vin. Numera är problemet lättlost; Alko säljer små flaskor som är bra att ha som krydda vid matlagning.

Efterrätt julsallad

(Recept P. Hirvilampi, biodlare från Orimattila)

2 apelsiner
2 äppel
1 matsked citronsaft
8 valnötter
1 matsked mandel
1 matsked hasselnötter

Dressing:

3 teskedar honung
¼ tesked kanel
1 matsked konjak

Skala apelsinerna och äpplena. Skär dem i bitar. Blanda i citronsaften. Fördela alla nötter och mandlar, strö dem på frukterna. Blanda ingredienserna till dressingen och häll den över salladen. Låt salladen dra i rumsvärme innan den serveras.

I juletider dricker man glögg. Den kan blandas av rödvin eller köpas färdig. I livsmedelsaffärerna får man köpa

alkoholfri glögg. Drycken värms upp och smaksätts med mandel russin och kanel. Sista modet är att servera ljus julglögg.

Ljus julglögg

(Pirkka 12/2002)

1 liter äppeljuice
1 kanelstång
6 nejlikor
1 lagerblad
½ tesked hela kardemummafrön
2 matskedar flytande honung

Äppeljuicen och kryddorna (utom honungen) hälls i en kastrull. Drycken upphettas till kokpunkten. Den får dra under lock under 10 minuter. Sedan smaksätter man med honung. Saften kan eventuellt hällas via en tesil i glas försedda med en sked. I glaset lägger man dessutom citronskivor, russin och mandel.

Smaklig jul! ■

Årsmötet i Vanda

*Katri Pyykkö,
foto Karisaari / Pyykkö*

Höstmötet hölls i år på hotell Sokos, Dickursby, Vanda. Under mötet behandlades de stadgeenliga ärendena. Deltagarantalet var rekordstort, närmare hundra ordinarie medlemmar och anhörigmedlemmar.

I stället för de medlemmar som stod i turen att avgå invaldes till styrelsen **Merja Vähämaa** från Nokia och **Tuula Hartikainen** från Varkaus. **Raimo Korpela** från Helsingfors valdes att fortsätta i styrelsen. I stället för **Markku Turunen** som avgick från styrelsen efter ett år invaldes **Aatos Ahonen** för ett år. Som sakkunnig medlem fortsätter **Kai Leinonen** och **Tuija Mustonen** och efter ett års paus **Terhi Muhonen**. De styrelsemedlemmar som fortsätter är ordförande **Ulla Kungas**, medlemmarna **Seppo Jurvanen** och **Seija Troyano**.

Under kvällens lillajulfest utdelades utmärkelser. Utmärkelsen som årets medlem tillföll **Elsi Kauppinen** från Pattijoki och **Anja Lehtola** från Jyväskylä. Centralförbundets förtjänsttecken i silver tilldelades med-

lemmen **Ossi Rajala** från Vääkso på basis av ansökan från de Dövblindas styrelse. Förtjänsttecknet i brons tillföll medlemmarna **Saini Lepistö** från Ulvila, **Oiva Maksimainen** från Tammerfors samt bland personalen **Airi Ahonen** Från de Dövblindas Rehabiliteringscenter i Jyväskylä och distriktsekreterare **Kirsi Koponen** från Kouvola. Organisationens egen vimpel överräcktes till Seppo Jurvanen och Seija Troyano. Erkänsla för gott arbete fick **Raija Pietikäinen** från de Dövblindas Rehabiliteringscenter samt ledande distriktsekreterare **Terhi Pikkujämsä**.

Under lillajulfesten framfördes julvisor både sjungande och tecknande. Dessutom tecknade **Riita-Liisa Ojala** och **Hilja Rantatalo** en sång. Sedan följde julbocken. Han höll just på att dela ut de sista julklapparna när Hotell Vanda förvandlades till dansplats och salen fylldes av gäster. Många beklagade att samvaron blev så kort, och man hoppas på att utrymmena för julfesterna i fortsättningen helt står till den egna föreningens disposition. ■

FN verkar för tolerans

Katri Pyykkö

FN har spelat en stor roll efter andra världskriget då olika gruppers rättigheter har fastslagits. Barns, flyktingars, handikappades och många andra människogrupper rättigheter har utvecklats med FN:s hjälp.

År 1945 undertecknades FN:s stiftelseurkund av 50 stater. Nu år 2003 är staterna 190 till antalet. Som sista stat anslöt sig Tuvalu år 2000. Till FN:s mest kända underorganisationer hör barnorganisationen UNICEF och världshälsoorganisationen WHO. WHO har tillsvidare inte givit en medicinsk definition av dövblindhet.

FN firade de Handikappades decennium åren 1983 – 1992. Som avslutning för årtiondet proklamerades den 3 december till internationell dag för de handikappade. Samtidigt värdade FN:s generalförsamling till medlemsländerna att de måtte sträva till att bättre inlemma de handikappade i samhällslivet.

FN:s medlemsstater har undertecknat olika deklarationer och förbundit sig att iaktta dessa. Sålunda verkar FN för jämställdhet för alla utan att åsidosätta någon.

De dövblindas rättigheter

De dövblindas deklaration godkändes 23.7.1980. Här sägs att varje dövblind har rätt att åtnjuta de universella rättigheter som garanteras i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och i deklarationen om de handikappades rättigheter.

Enligt deklarationen har de dövblinda rätt att vänta sig att alla regeringar, alla personer inom förvaltningen, undervisnings- och rehabiliteringspersonalen samt den stora allmänheten erkänner och högaktar de handikappades förmåga och strävan att leva ett normalt liv i samhället.

De dövblinda har också rätt till den bästa möjliga medicinska vård och omsorg när det gäller att återställa hörseln och synen. De har rätt att erhålla de tjänster som behövs för att kunna tillgodogöra sig syn- och hörselrester.

De dövblinda har också rätt till ekonomisk trygghet, studier, ett självständigt liv, stödtjänster, information, rekreation och rådgivning.

Alla dessa saker befrämjar Finlands Dövblind r.f. ■

Funktionell och interaktiv tolkning

Riitta Lahtinen

Funktionell och interaktiv tolkning är nya begrepp. De skildrar tolkningens mångsidiga skeende, dess process. Begreppen är viktiga, med deras hjälp kan vi noggrannare skildra bl.a. tolkens arbete på olika delområden.

För den dövblinde består tolkningen av tre delområden. Dessa är 1. tolkning från språk till språk, 2. skildring av omgivningen och 3. ledsagning. Till den funktionella tolkningen hör alla dessa delområden. Interaktiv tolkning återigen innebär ett samtal mellan tolken och den dövblinde.

Exempel: Tolkning pågår i museets utställningsutrymmen. Museets guide berättar först om utställningen och dess föremål. Då tolkar tolken från ett språk till ett annat eller förtydligar talet. Efter den inledande beskrivningen övergår man till att bekanta sig med själva verken eller föremålen.

Varje deltagare bekantar sig med föremålen på sitt eget sätt. Tolkens arbete består i det här skedet i att ange riktningen för de dövblinda, att föra händerna, hjälpa till med orien-

teringen och anpassningen i förhållandet till föremålen o.s.v. Tolken skildrar för deltagarna tavlan eller föremålet och informerar om dem, d.v.s. ger språklig utformning åt sy-

nintrycken. Om deltagarna kan utforska föremålet genom beröring fungerar tolkens hand som "guide". Så här bekantar sig deltagaren med föremålen förutom genom beskrivning också genom egen erfarenhet.

I olika situationer kan den dövblinde ställa frågor som intresserar honom. Dessa kan hänföra sig direkt till det som visas. Han kan t.ex. ställa frågor om föremålets färg och vad bilden föreställer. Tolken svarar och förmedlar sin egen syninformation till sin klient. Tolken och den dövblinde kan också diskutera föremålet utgående från den döves intresse för saken. Här är det fråga om interaktiv tolkning.

Ibland kan den dövblinde också ställa frågor beträffande omgivningen eller sociala situationer. Han kan fråga vilka andra personer som finns i rummet, vad de andra gör och vid vilka föremål de befinner sig. Han kan ställa frågor i anslutning till utställningsutrymmena, t.ex. de utställda föremålens antal och storlek. Dessa frågor kan tolken besvara med hjälp av sina egna syniakttagelser. Det

finns dock frågor som tolken inte kan besvara. Om den dövblinde vill veta något om föremålets framställnings-sätt, historia eller bakgrund, riktar sig frågorna till utställningens guide. Guiden svarar och tolken översätter åt den dövblinde. ■

Ett tips:

Användning av kameran vid orientering

Personer som har ett inskränkt synfält kan använda sig av kameror när de skall orientera sig. På digitalkamerans skärm ser man utrymmet förminskat, lika så på videokamerans skärm.

En större omgivning ryms i en liten sökare. En person med inskränkt synfält ser mera åt gången av det område han söker. Därefter är det lättare att skanna utrymmet med den egna synen. Kameran kan man dra nytta av t.ex. då man bekantar sig med ett nytt utrymme, lär sig en ny rutt eller vill se ett stort föremål förminskat. Man kan också ta en bild med kameran som stöd för minnet.

Kamerorna är dyra, men man kan alltid be att få låna en av någon bekant. Också med de nya Nokia-mobilerna kan man ta bilder. Dessa kan användas på samma sätt. ■

Fingeralfabetet från hand till hand på ett nytt sätt

Marita Autio

I oktober anordnades en intressant kurs i Koivupuisto. Vi prövade på fingeralfabet från hand till hand och tränade att stiga in och ut ur en bil, byta sida i dörrar och gå i trappor. Det var enkelt att röra sig när man visste hur man skulle göra.

I det nya alfabetet har handflatans yta egna namn; i mitt minne stannade namnet klyka (hanka) för området

På bilden fingerbokstaven k gjord i "klykan"

mellan tummen och pekfingret, samt övre bågen (yläkaari) och ytterkant (ulkosyrja). Kanske får vi en närmare plan av dessa senare.

Vi var ivriga kursdeltagare. Vi prövade ut bokstäverna från hand till hand med varandra. Bokstäverna i "klykan" är t.ex. a, j, i, p, l, k, h, t. O gjordes runt tummen. Den bokstaven var lätt att känna och stannade bäst i minnet. Några sade att fingrarna inte böjde sig så lätt. Hos andra kan känslan som behövs för det gamla alfabetet vara svagare.

Riitta Lahtinen berättade om det nya sättet att forma bokstäver från hand till hand. Vissa av bokstäverna är ännu under utveckling. Var och en kunde på sitt håll fundera över vad som känns bra och vidarebefordra idéerna till Riitta. Med de nya bokstäverna kunde man t.ex. ha en gissningstävling för en grupp. Det kunde också vara ett sätt att lära sig något nytt i klubben. Vi får hoppas att **Margatta Puromäki** anordnar en ny kurs och att Riitta Lahtinen lär oss också de återstående bokstäverna. Ett tack till alla. Ni gjorde kursen givande! ■

Resan in i musikens värld

Anu Mikkola, bild R. Karisaari

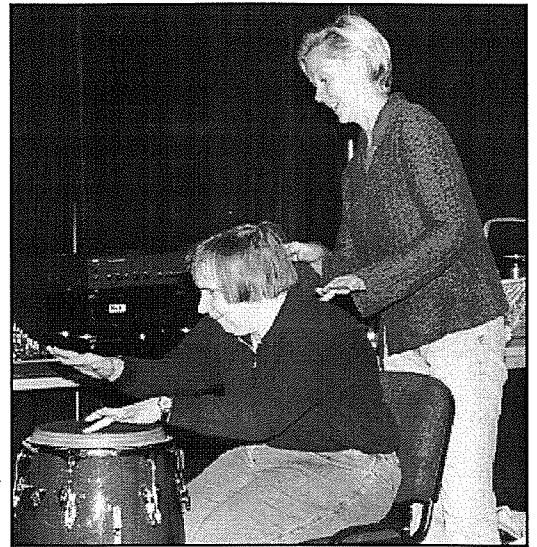
Finlands Dövblinda r.f. ordnade under ett veckoslut i oktober ett musikläger i Orivesi musikinstitut. Ledare för lägret var musikterapeuten Russ Palmer. Han är förmodligen världens ende dövblinde musikterapeut. Russ har studerat till musikterapeut här i Finland, vid Sibeliusakademin.

Den intressanta och upplevelserika färden till musikens värld började på fredag kväll. Vi gjorde en luftballongövning. Ballongen leder ljud som vibrationer eller darrningar. Till musik vandrade vi runt i salen med ballongerna. Vi undersökte vilken punkt på ballongen som bäst ledde musiken. Dessutom undersökte vi omgivningen med hjälp av vibrationerna. Vi hade också andra ljudledande föremål till vårt förfogande så som luftmadrasser, en låda som leder darrningar och några säckstolar. Fredagskvällen avslutades för musikens del med avkopplingsövningar.

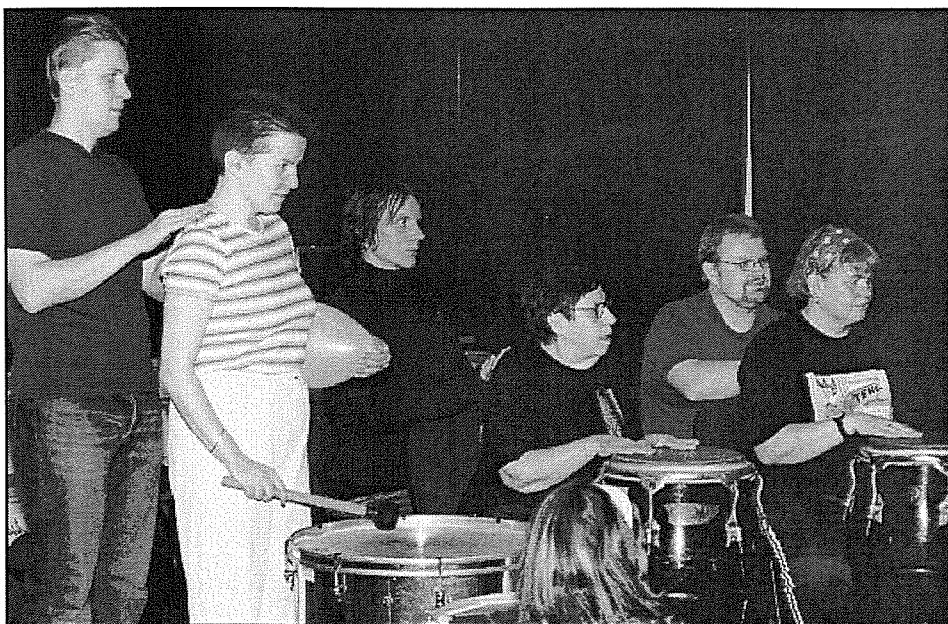
På lördagen ritade vi rytmer på ett papper. Vi gjorde och olika övningar som grupparbete. En grupp agerade myror, en annan en bergochdal-

bana. Vi bekantade oss med olika trummor och spelade på dem. Medan vi spelade tolkade tolkarna rytmen på den spelandes axlar: vänstra axeln betydde slog på trumman med vänstra handen och högra axeln ett slag med högra handen. Också ur tolkarnas synpunkt var musiklägret intressant. I Finland har man ännu inte utvecklat sätt att tolka musik, så tolkarna stod inför en utmanande uppgift. De klarade sig fint.

Alla lägerdeltagare fick ta med sig ett musikstycke som var viktigt för dem och dela med sig åt de andra. Mången tog med sig en cd-skiva eller en kassett eller orden till en sång. Orden till sångerna tecknades och vi lyssnade till sångerna. Under lyssnandets gång beskrev tolkarna musikens rytm och sångernas tonfall. Lördagen avslutades med musikalisk avslappning. Kvällsprogrammet var bastubad och simning.

På söndagen fortsatte vi musicerandet tillsammans och delade med oss av musikupplevelserna. Vi lärde känna ljud på låg- mellan- och hög nivå. Pianot utgjorde exemplet. Under den avslutande diskussionen sade sig alla deltagare ha njutit av lägret. Vi hoppas på en fortsättning på musikerfarenheter, d.v.s. flera musikläger eller klubbar. Vi fick också en idé om ett eget band för de dövblinda. Lägret var ett bevis på att hörselskada inte är ett hinder för musikalisk njutning. ■

På bilderna spelas det på trumma. Uppe Anu. Tolken slår rytmen på hennes rygg. Bredvid Sari, Justina och Anita. Också de får rytmen på ryggen.

Madonna-micken

Madonna-mikrofonen har fått sitt namn efter de mikrofoner som sångarna använder vid sina framträdanden. Den behöver inte hållas i handen utan fästs på huvudet som hörlurar. På huvudet finns ett lätt band från vilket mikrofonen löper mot munnen, mellan munnen och näsan nära mungipan. Mikrofonen är stoppad.

Madonna-micken kan användas som hjälpmedel till hörapparaten. Den lämnar tolkens händer fria för andra uppgifter. Madonna-micken är förenad med en ledning till radiomikrofonen. Lyssnaren hör med sin hörapparat normal tolkning/tal

Madonna-micken är synnerligen behändig. Vi har använt den tillsammans med Russ i olika utrymmen så som bullriga och ekande platser. Under årsmöten, i undervisningssituationer och utställningslokaler är den ett ypperligt hjälpmedel. Nyttan är den att den lämnar händerna fria. Sålunda

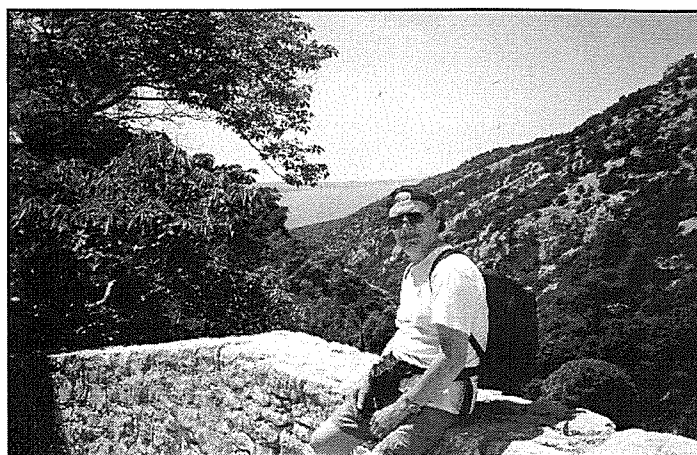
kan händerna användas till att teckna peka eller teckna på kroppen. Eftersom mikrofonens plats och avstånd är stabila, förblir också talavståndet detsamma. Fastän man rör på huvudet följer micken alltid med. Genom att micken är nära munnen plockar den också bättre upp talet. Den täcker dock inte munnen. Om den är på rätt ställe faller också irriterande andningsljud och klädernas prassel bort. Mikrofonens svängningar t.ex. när man äter och den tar i bordet faller bort, likaså minskar gnisslet (akustiska svängningar). Man behöver inte heller justera mikrofonens känslighet. ■

Semesterstämningar från sommarens Kroatienresa

Seppo Kamppinen

I slutet av sommaren samlades dövblinda runt om i Europa till en gemensam semesterträff. Vi samlades nu för femte gången för att fira en gemensam semester. Detta år var semestermålet Kroatien, ön Brac och staden Bol.

De dövblinda i Kroatien hade ordnat träffen tillsammans med den lokala socialavdelningen. Semesterfirare hade anlänt från Finland, Sverige, Danmark, Belgien, Italien, Tjeckien, Schweiz, Holland och Kroatien förs-

tås. Utöver de dövblinda fanns deras tolkar, guider och assistenter på plats.

Vi blev inkvarterade i hotell Elephusa. Det var ett bra medelklasshotell. Hotellet bjöd på program. Den döve idrottsinstruktören Damir Loncaric ledde en gemensam gymnastik. Han var en skicklig massör. Man kunde beställa massagetid hos honom.

På kvällen hade vi roliga tävlingar, lekar och danser. Jag vann en täv-

*Seppo i Kroatie-
ns storslagna
landskap och
strandliv. Seppo
och en döv tolk
med flera.*

ling, bingo. I pris fick jag en axelväska och en penna. Pyjamaspartyt var något helt nytt för mig. Alla var iförda pyjamas och vi hade jätteroligt. Dammir var klädd i en lång nattskjorta och en nattmössa på huvudet. En av damerna hade träben, men hon dansade skickligt trots benet.

Vädret var väldigt heft. Endast under en dag kom det en liten åskskur. Småstenarna på stranden brände under fötterna så man måste använda sandaler. Varje dag hade vi varierande program. Vi besökte också två närbelägna öar. Vi klättrade upp för steniga smala stigar till klostren och andra sevärdheter.

Under resan pratade jag med svenskarna och kroaterna. Kroaterna var verkligen snabba i sitt tecknande. Ibland var det litet svårt att förstå vad de riktigt menade. Men tolken hjälpte om jag inte förstod alla tecken.

Jag köpte mig en skjorta, en midjeväska, en badhandduk och en prydningssak. Jag var nöjd med min resa. Nästa gång skulle jag vilja göra en kulturreisa till någon stad eller något annat rese-mål. År 2003 anordnas semesterträffen i Polen. ■

I de stora äventyrarnas fotspår

Martti Avila

Naturen i Posio är en överväldigande upplevelse för var och en.

Själv hade jag många upplevelser och känslor när jag semestrade där i september med min hustru Marja-Liisa och en bekant till oss Arja-Liisa Häninen. I vår grupp deltog 37 personer från olika delar av Finland i KTV ry:s semestercenter Livohka.

Livohka stockstuga är byggd för hand, liksom också huvudbyggnaden där man intar måltiderna. Veckoprogrammet var välorganiserat. I Livohka fanns det naturstigar för vandringar. Vi vandrade också alla dagar. Sträckorna varierade mellan 8 och 20 km. Jag fick pröva mina egna gränser, och uppleva vad allt en dövblind förmår.

Korouma – en skyddad äventyrlig kanjon

Korouma ravindal är ett värdefullt naturskyddsområde och den kanjon som förekommer i TV-serien Det stora äventyret. Tisdagens resa dit var

enligt min mening det bästa. Korouma har uppstått för 600 miljoner år sedan. Den är 10 km lång och på sina ställen hundratals meter bred. Bergväggarna reser sig brant. De är på vissa håll över hundra meter höga. I den sydöstliga delen finns det ett område format av smältvatten från inlandsisen. Där finns klara sjöar och tallbevuxna sandåsar. Största delen av området består av skyddad gammal skog. Längs Korojoki samt vid kanterna av kanjonen finns också många skyddade lundar.

På Koroumaområdet kan man fotvandera, skida eller klättra på isen samt undersöka och beundra naturen. I kanjonen finns en 30 km lång rutt som på vintrarna lämpar sig bra för terrängskidning. Från området finns också vandringsleder till Livojärvi (20 km) samt Simojärvi (25 km). Leden har försetts med spångar, rast- och övernattningsstugor, hyresstugor samt kåtor och vindskydd. Det finns också turistervice på området.

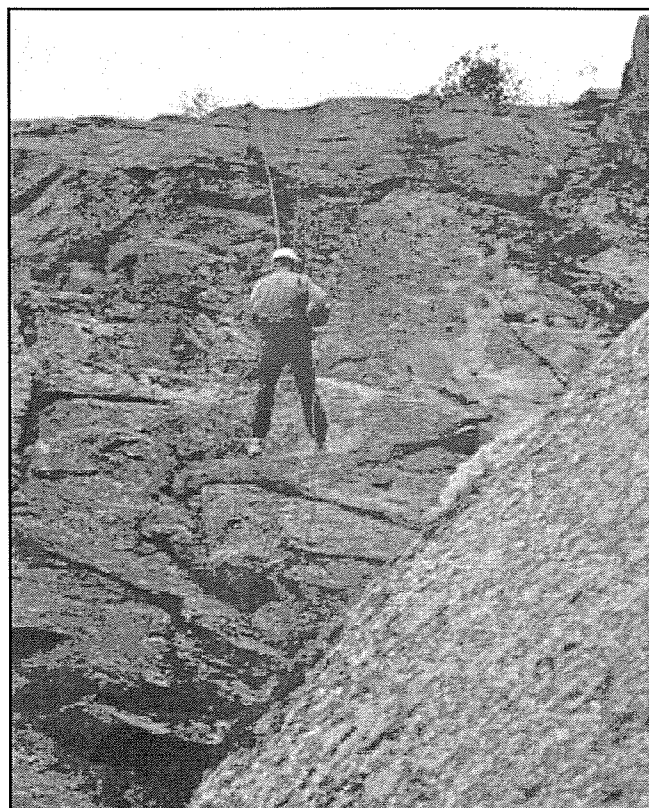
Djävulskyrkan och repklättring ned

I nordvästra delen av Korouma höjer sig en brant bergvägg som kallas Djävulskyrkan. Sitt namn har väggen fått av en grotta som löper igenom bergväggen. Grottan befinner sig på ca 30 m:s höjd från jordytan. De avgö-

rande avsnitten i programmet Det stora äventyret som visades i MTV3 är filmade just i dessa trakter.

Skiljeväggen i Djävulskyrkan är en av de högsta i Finland som används för nedstigning med rep. Det fria fallet är ungefär 50 meter. Nedstigningen fordrar inte mycket kraft. Där krävs att man övervinner sin egen rädsla, tilltro till en själv och ledaren. Blotta tanken på nedstigningen får pulsen att slå snabbare av spänning.

Jag gjorde denna nedstigning. I vår grupp var det 20 som gjorde det. Först berättade man för oss vad nedstigningen krävde fysiskt och psykiskt. Sedan iförde vi oss hjälmar och selar och förflyttade oss en och en till nedstigningsplatsen. Slutningen var ganska brant. Ibland måste man näs-

tan krypa fram. Där övade jag nedstigningsställningen och andra viktiga saker. Hastigheten vid nedstigningen kan man reglera genom den s.k. åttan som repet löper igenom. Dessutom har man ett säkerhetsrep som ledaren reglerar uppifrån. Genom dessa säkerhetsåtgärder är nedstigningen alltid trygg, även om klättraren skulle förlora balansen.

Först var jag spänd, men sedan märkte jag att jag hade fått ett bra grepp om nedstigningen. Det kändes härligt att stiga ned och ibland stanna för att se sig omkring och sedan fortsätta igen. Ibland lyssnade jag på instruktionerna. Genom att iaktta dem klarade jag mig fint. Det kändes faktiskt underbart att ha klarat det. Gratulanter samlades runt mig och alla var imponerade över min prestation.

Ledaren för reparrangemangen och paddlingen Kalevi Ahonen berömde min prestation. Han sade att jag klarat mig oerhört bra. Det visade att om en människa har tillräckligt mycket vilja och litar på sig själv och sina närmaste kan han utträta vad som helst. Kalevi menade att det inte främst är fråga om att göra konster när det gäller äventyrliga uppgifter. Det är fråga om att vidga sina egna gränser och att förlita sig på sig själv och andra. Människan kan uppleva alldeles nya erfarenheter och göra en resa in i sitt eget jag. Hon blir psykiskt stark.

Jag gjorde historia. Den här uppgiften har ingen synskadad eller syn- och hörselskadas någonsin utfört. ■

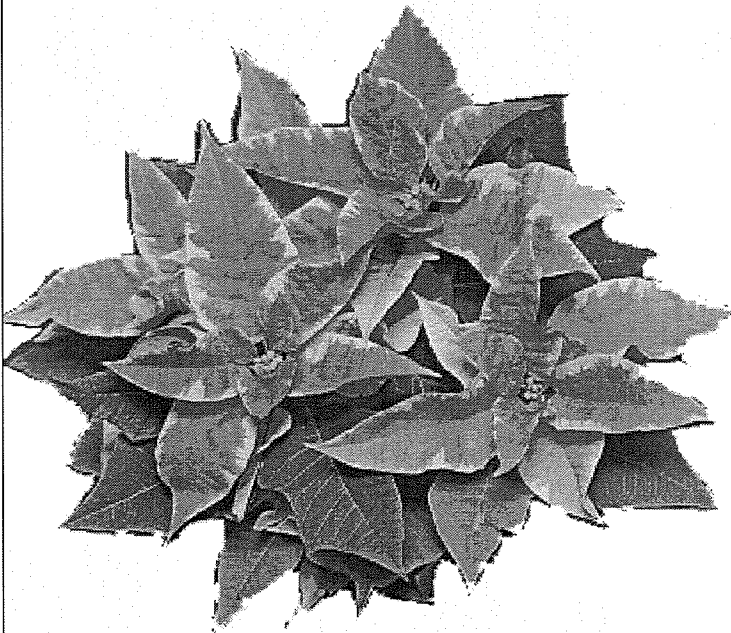
Julens klockor

Hilkka Nieminen

*Julens klockor vackert klinga
Förebådar fred på jord
Hoppet väcks att godhet segrar
Och ändar vår orostid.*

*Juleklocka ring över världen
Med din klang nu påminn oss:
Att vår Herres, Faderns son,
Vi en gång fick som julens gåva.
Julens klocka ring in vår fest
Nu vi vardagen kan glömma.*

(Övers. Solveig Sjöstedt)

KÄNSELSPRÖTET 28.årgången, ISBN 0358-2280,

Utgivare: Föreningen Finlands Dövblinda rf.

Redaktören: Chefredaktör Katri Pyykkö, tel. & texttel. (09) 54953521, Redaktör Raili Karisaari, tel. & texttel. (09) 54953521, email: tiedotus@kuurosokeat.fi och NKL frontdoor.

Redaktionsråd: Riitta Ruissalo (ordf.), Pirjo Aflecht, Pekka Jaakola, Pekka Juusola, Pentti Kähkönen, Raili Karisaari (sekr), Katri Pyykkö.

Årgång 25 e. Tidningen utkommer 6 gånger om året med storskrift, punkter, som långsamt ljudband, som video samt, i NKL server och svenskspråkig översättning.

Abonemang och adressändring: Föreningen Finlands Dövblinda rf, Nylandsgatan 28, 00120 Helsingfors. Tel. (09)5495 350, texttel. (09)5495 3526, fax (09) 5495 3517, email: kuurosokeat@kuurosokeat.fi, Internet: <http://www.kuurosokeat.fi/se/>